

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

WOJEWODY LUBUSKIEGO

z dnia 27 kwietnia 2012 r.

Nr NK-I.4131.157.2012.MGrz

Rada Miejska w Szprotawie

Działając na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, ze zm.) stwierdzam nieważność § 1, § 5 i § 10 uchwały Nr XXV/174/2012 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie ustalenia sposobu sprawienia pogrzebu na koszt gminy oraz określenia zasad zwrotu wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 30 marca 2012 r. Rada Miejska w Szprotawie podjęła uchwałę w sprawie ustalenia sposobu sprawienia pogrzebu na koszt gminy oraz określenia zasad zwrotu wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu.

Po dokonaniu analizy prawnej organ nadzoru stwierdza, że uchwała w części § 1 i § 10 istotnie narusza prawo, tj. art. 10 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 z późn. zm.) oraz art. 96 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.).

W § 1 uchwały Rada postanowiła, że sprawienie pogrzebu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym i dotyczy osób: 1) bezdomnych zmarłych na terenie Gminy Szprotawa, 2) zmarłych, które zamieszkiwały lub przebywały na terenie Gminy, jeżeli nie posiadały osób zobowiązanych do alimentacji, 3) zmarłych bez ustalonej tożsamości, których zwłoki odnaleziono na terenie Gminy.

W ocenie organu nadzoru, określanie przez Radę kręgu osób, którym gmina zobowiązana jest sprawić pogrzeb jest sprzeczne z prawem. Jest to regulacja naruszająca art. 10 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Przepis ten, w ust. 1 wskazuje podmioty, którym przysługuje prawo chowania zmarłych, a także zawiera konkretne obowiązki ciążące na określonego rodzaju podmiotach publicznych. Zgodnie z tym przepisem prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej, a mianowicie: pozostały małżonek, krewni zstępni, krewni wstępni, krewni boczni do 4 stopnia pokrewieństwa oraz powinowaci w linii prostej do 1 stopnia. Natomiast ust. 2 stanowi, że zwłoki niepochowane przez podmioty wymienione w ust. 1 mogą być przekazane do celów naukowych publicznej uczelni medycznej lub publicznej uczelni prowadzącej działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych. W sytuacji nie pochowania zwłok przez podmioty, o których mowa w ust. 1 (małżonka, krewnych lub powinowatych) lub nie przekazania publicznej uczelni, zwłoki są chowane przez gminę właściwą ze względu na miejsce zgonu (art. 10 ust. 3). Warunkiem realizacji obowiązku przez gminę jest brak sprawienia pogrzebu w ww. sposób i przez ww. podmioty, dlatego też rada gminy nie jest władna określić komu przysługuje prawo pochówku przez gminę.

W § 5 uchwały rada gminy postanowiła, że decyzję o sprawieniu pogrzebu w imieniu Gminy lub sfinansowaniu kosztów pogrzebu podejmuje Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Szprotawie po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego i stwierdzeniu oraz ustaleniu okoliczności ujętych w § 1 i § 2. W ocenie organu nadzoru postanawiając o powyższym Rada Miejska w Szprotawie przekroczyła upoważnienie ustawowe. W zakresie upoważnienia do ustalenia sposobu sprawienia pogrzebu oraz określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej nie mieści się wskazanie kto wydaje decyzję i co należy ustalić przed jej wydaniem. Ponadto kwestie te uregulowane zostały w ustawie o pomocy społecznej (art. 106 i 107 ustawy).

Ponadto w § 10 uchwały Rada określiła zasady zwrotu wydatków poniesionych na sprawienie pogrzebu. Ustalone przez Radę zasady istotnie naruszają art. 96 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi wprost, w jaki sposób może nastąpić zwrot kosztów poniesionych przez gminę na sprawienie pogrzebu. W przypadku

pokrycia tych kosztów przez gminę, poniesione wydatki podlegają zwrotowi z masy spadkowej, jeżeli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy.

Jednocześnie w art. 96 ust. 1 ustawodawca określił krąg osób, które mogą zostać zobowiązane do zwrotu wydatków poniesionych przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej i są to: 1) osoba i rodzina korzystająca ze świadczeń z pomocy społecznej; 2) spadkobiercy osoby, która korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej - z masy spadkowej; 3) małżonek, zstępni przed wstępnymi osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej - jedynie w przypadku gdy nie dokonano zwrotu wydatków zgodnie z pkt 1 i 2, w wysokości przewidzianej w decyzji dla osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej. Brak więc podstaw, na przykład, do domagania się przez gminę zwrotu wydatków od innej gminy, jak przyjęła Rada Miejska Szprotawie w § 10 pkt 3 przedmiotowej uchwały. Taka sytuacja wydają się być możliwa wyłącznie w przypadku nabycia przez inną gminę spadku po zmarłym.

Przyjęcie przez Radę Miejską w Szprotawie zapisów § 1 i § 10 uchwały w ocenie organu nadzoru stanowi istotne naruszenie prawa, tj. art. 10 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz art. 96 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej poprzez przekroczenie upoważnienia ustawowego i błędną wykładnię, co skutkuje stwierdzeniem nieważności przedmiotowej uchwały w części.

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak na wstępie.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały rady gminy wstrzymuje jej wykonanie w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

z up. Wojewody Lubuskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru
i Kontroli

Teresa Kaczmarek